

Ein cyf/Our ref: CG/00048/18

Mick Antoni AC
Cadeirydd y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol
Ty Hywel
Bae Caerdydd
CF99 1NA

SeneddCLA@assembly.wales

12 Mehefin 2018

Annwyl Mick,

Gweithredu cynigion Comisiwn y Gyfraith

Diolch am eich llythyr dyddiedig 25 Mai yn gofyn am yr wybodaeth ddiweddaraf am nodi prosiect ar gyfer Cymru yn unig i'w gynnwys yn 13eg rhaglen Comisiwn y Gyfraith.

Mae prosiect ar gyfer adolygu'r gyfraith sy'n berthnasol i'n Tribiwnlysoedd datganoledig yng Nghymru, a gwneud argymhellion ar gyfer ei diwygio, wedi ei gytuno gan Brif Weinidog Cymru a'r Comisiynwyr.

Fel y gwyddoch, mae rheolau a gweithdrefnau presennol y gwahanol dribiwnlysoedd datganoledig sydd ar waith yng Nghymru yn gymhleth ac yn anghyson, gan eu bod wedi datblygu fesul dipyn o dan ystod eang o wahanol ddeddfwriaeth. Cafodd y rhan fwyaf o'r ddeddfwriaeth hon ei datblygu cyn i dribiwnlysoedd gael eu hystyried gyda'i gilydd fel swyddogaeth farnwrol.

O siarad yn gyffredinol, rhagwelir y byddai Bil Tribiwnlysoedd (Cymru) yn gallu creu cysondeb o fewn proses y tribiwnlysoedd yng Nghymru drwy greu system unedig ar eu cyfer, yn debyg i'r system sy'n bodoli ar gyfer Cymru a Lloegr o dan Ddeddf Tribiwnlysoedd, Llysoedd a Gorfodaeth 2007.

Er bod Deddf Cymru 2017 eisoes wedi creu rôl Llywydd Tribiwnlysoedd Cymru, sy'n darparu rhywfaint o gysondeb o fewn tribiwnlysoedd Cymru, mae pob tribiwnlys yn dal i gael ei lywodraethu gan y ddeddfwriaeth a'i sefydlodd, sydd bellach wedi dyddio mewn llawer o achosion. Mae rôl arweinyddiaeth Llywydd Tribiwnlysoedd Cymru yn cael ei llesteirio gan y sail ddeddfwriaethol gymhleth hon, nad yw'n ymdrin â'i rôl o gwbl.

Yn fras, gallai manteision system tribiwnlysoedd unedig gynnwys:

- Llywydd Tribiwnlysoedd Cymru – rôl sy'n goruchwyllo'r holl dribiwnlysoedd
- Un broses ar gyfer penodi a diswyddo
- Un broses ar gyfer penodi Llywyddion a'r rheini sy'n cyflawni rôl dirprwy
- Pŵer i wneud rheolau a'u safoni
- Un broses ar gyfer apelio
- Proses glir ar gyfer ymdrin â chwynion
- Creu system sy'n cefnogi annibyniaeth farnwrol

Byddwch yn gwybod yn iawn am yr anawsterau ymarferol y mae'r statud gymhleth yn eu hachosi wrth fynd ati i weithredu Tribiwnlysoedd datganoledig Cymru mewn modd priodol ac effeithiol, ac rwy'n gobeithio y byddwch yn croesawu'r prosiect hwn, a allai gynnig manteision sylweddol a fyddai'n helpu i gyflawni ymrwymiad Llywodraeth Cymru i wneud y gyfraith yn fwy hygyrch yn y maes hwn.

Yn gywir,

Jeremy Miles AC
Y Cwnsler Cyffredinol
Counsel General